

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 26 Iuliu, 1893.

Cine va urmări cu oarecare atențiune dezvoltarea lucrurilor în mersul general al politiceii noastre, acela va trebui să se oprească timp mai îndelungat la măsurile guvernului ungar în cestiunea instrucțiunii publice. Loviturile cele mai simțite ni se aplică tocmai pe acest teren, și fiind aici amenințați în mod mai simțitoriu, în acest ram ar trebui să fie și apărarea mai cu rezoluțiune și mai pronunțată.

Încă nu e promulgată noua lege în cestiunea regulării salariilor învățătoresci, încă nu e cunoscută instrucțiunea ministerială privitoare la punerea în practică a dispozițiilor din acea lege, care în urmările sale va fi fatală pentru școlile noastre, fatală pentru învățătorii nostri, și observăm nouă furtune asupra școlilor noastre, asupra învățătorilor nostri, furtuni deocamdată iscate pe calea ordonanțelor ministeriale, cari stau în flagrantă contradicție cu legea de instrucțiune.

Lucrurile merg treptat după un plan bine concepiat, plan, care, dacă se va putea executa până la sfârșit, va nimici total școlile noastre confesionale și întrăgă instrucțiunea o va pune în mâinile statului, care și de aici ne dă dovadă, că nouă nu ne voesc binele, sau dacă ne voesc un fel de bine, acela ni-l voesc nu cum noi voim, ci precum politica de magiarizare și l'a formulat.

Cu această trebură se fie în curat ați totă suflarea românească, și toate puterile trebuie să ni-le concentrăm întru apărarea noastră față cu aceste atacuri, ale căror urmări le simțim aici, și insutit le vom simți de aci înainte în viața noastră națională.

Să privim lucrul mai de aproape și să clarificăm. După legea noastră bisericească, preoții nostri înainte de chirotonire trebuie să servescă ca învățători la școlile noastre confesionale. Spre acest scop între studiile prescise

pentru clerici s'a luat ca studiu principal și pedagogia cu toate studiile ei auxiliare.

Faptice toți clericii după absolvire se aplică ca învățători, și ei au dat și dau încă până astăzi cel mai inteligent contingent al învățătorilor nostri, și acesta din considerare la pregătirea lor mai superioară și la zelul de a aduce serviciu bisericeii.

În înțelesul legii de instrucțiune a statului pentru cariera de învățatoriu se prepară candidații în institute pedagogice sau pe cale privată.

Prepararea suficientă o dovedesc prin facerea examenului de calificățiune.

În conformitate cu dispozițiunile legii s'a urmat deci până acuma, și eram pe calea cea mai bună de a ne prevedea școlile noastre cu învățători calificați, ca cel puțin în punctul acesta să fim cruțați de multele vecsațiuni din partea organelor statului, căci a rămas cu leghionul și altcum pretecestele, sub firma cărora suntem vecsați.

În înțelesul articolului de lege XVIII din 1879, prin care s'a introdus limba magiară ca limbă obligată în școlile noastre populare, numai acele testimonii de calificățiune au valoare, cari sunt contrasignate de inspectorul regesc de școle. Va se dică, iscalitura inspectorului de școle însemnă, că individul căruia se dă testimoniu, cunoște limba magiară, încât o poate pune în școală.

Testimoniile de calificățiune date de autoritatea bisericească fără subscrierea inspectorului de școle nu au valoare.

În anul acesta la facerea examenului de calificățiune comisariul guvernului nu a admis la examen din limba magiară nici pe clericii nostri, nici pe candidații pregătiți pe cale privată. Accentuăm, această dispozițiune a guvernului este în flagrantă contradicție cu legea de instrucțiune.

Deocamdată comunicăm numai faptul, lăsând, ca comentariul să-l facă

onorabilii cetitori. La timpul seu vom veni și cu comentariu.

Un diariu obscur din un oraș de provincie mai dălele trecute s'a mirat, că și noi vorbim de „drepturi răpitate”, și ne soma, să-i spunem casuri concrete.

Poftim aici un cas concret din „Cel mai nou atac asupra școlilor noastre”, ca adaos la celelalte multe, cu cari noi ne-am ocupat destul de circumstanțial.

Scolarii români în institutele streine.

Sibiu, 26 Iuliu, 1893.

Dilele aceste ni-a venit la mână programa gimnasiului catolic din Alba-Iulia.

Era lucru natural ca să ne îndreptăm privirile asupra scolarii de naționalitate română și era lucru tot atât de natural ca să vedem și sporiul, ce l'au făcut în decursul anului.

Resfoind prin acest fascicol, am aflat, că 160 este numărul românilor, cari cercetă această școală — un număr acesta, din care trebuie să deducem, că ținutul este aproape întreg românesc și că părinții mai cu puțin mijloce sunt siliți a-și cresce aici pruncii.

Ne-a fost însă mare mirarea, când am văzut, că din acest număr considerabil — două părți din ei, au obținut calcul nesuficient.

Ne am pus întrebarea, cum se poate, că elevii români să degenereze întru atâta, încât două părți din ei să fie netrebniți, leneși și nepăsători față de jertfele părinților, pe când tot la acel institut până bine de curând românii au fost cei mai diligenți, românii au fost premiați și chiar ei au fost, cari au dat instrucțiune la alții, susținându-se cei mai mulți chiar numai după munca lor.

Cercetând după adevărata cauză a degenerării, am aflat, că nu tocmai elevii ar fi cauza la acest regres.

Luptă, ce e drept, românii dela școlile streine cu greutatea limbei, luptă cu multe nevoi, dar ei din aceste lupte totdeauna au eșit învingători și așa aia-re trebură căutată buba.

Elementul evreesc a copleșit și aici numărul elevilor, și evreii fiind bogătați, lucru firesc, mai pot da și instrucțiune separată fiilor lor, care se înțelege o îngrigesc profesorii.

Și profesorii la rëndul lor cam rău salarisați sunt siliți să dea unele ore de instrucțiune și tot ei sunt siliți să mai și protégă pe privatiștii lor, pe când apoi bieții români lipsiți de aceste protecțiuni se aleg cu câte o secundă-două și repetă anul.

Pote că o fi și o dosă bună de șovinism între unii domni, cari și vor cugeta, ce se mai învețe și românii, aici suntem noi destui, cari se ne facem domni, ei pot merge și la cornele plugului.

Și dacă așa cugetă domni, acesta poate proveni nu tocmai din dragoste către români, ci poate să provină din alte sentimente mult mai de jos.

Suntem nevoiți a semna acest rău, ca d'or omienii să-și vină în fire și să nu persevereze cât pentru viitoriu pe calea păcatului, și după noi nici un păcat nu este mai condamnat ca acela, când chiar în ale școlii se face un felu de politică militantă, mânăta de un șovinism orb și în consecințele lui destul de detestabil.

Cum vom sta cu dezvoltarea simțului de dreptate atunci, când copii de pe bancele școlii vin la convingere, că lor li s'a făcut nedreptate și aceea li s'a făcut anume, pentru că cutare din ei este român.

Vom putea noi mai târziu să-i convingem cu totă puterea moralei, că ei să iubescă pe deapropoile lor, fie acela de ori-ce nēm și de ori-ce limbă, când ei știu și în inima lor se înrădăcină sentimentul, că pentru că au fost români au fost siliți să repeteze ani, ori chiar să părăsescă școală?

FOIȚA

Posiția istoriei în planul de învățământ și metoda ei.

„Non multa, sed multum”.

II.

(Urmare).

Venind a vorbi mai deapropo despre metoda istoriei, e de însemnat, că materialul istoric, ce e a se prelucra în școală înainte de toate trebuie împărțit în părți mai mici, în așa numitele unități metodice. Acesta pentru motivul, ca elevul să primescă un ce încheat, un întreg, pe care mai ușor îl poate prelucra și însuși. De sine înțeles aceste unități metodice nu au să fie prea mari, ca elevul să nu se pierdă în material, dar nici prea mici să nu fie, căci nu ar prezenta destul material de cugetat și nu s'ar putea lega ușor de cunoștințele deja câștigate. La tot cazul însă ele trebuie să formeze un ce întreg, bine rotunjit. Cu toate acestea unitățile metodice după natura materiei, odată vor fi mai scurte, altădată mai lungi și pentru pre-

lucrarea lor se va cere timp mai mult, adeseori săptămâni întregi.

De câte-ori începem tractarea unei unități, precum și la începutul fie-cărei ore, trebuie spus elevilor despre ce va fi vorba, adică trebuie indicată ținta lecțiunii. Acesta pentru ca elevii să fie orientați despre ce e vorba și să nu fie siliți a aștepta cu nerăbdare deslegarea enigmei, că ore, d'eu, la ce atâta vorbă, prin ce interesul față de obiect e slăbit în mod însemnat. Indicarea țintei chiamă în memoria elevilor la claritate ideile aperceptive, le destăpă interesul și-i pregătesce pentru materia nouă. *) Ideile înrudite cu materia nouă, provocate, așa dicând, prin indicarea țintei, trebuiesc aduse la conștiință clară, trebuiesc curățite, întărite și arangiate pentru ca cu atât mai ușor să apercipieze noul material.

Așadar după indicarea țintei trebuie pregătit spiritul elevilor pentru înțelegerea celor ce vor urma. La această pregătire (analiză), pot veni multe lucruri în combinație, căci idei apte pentru înțelegerea materialului nou, ce deosebire la început, elevii nu prea au din istorie și deci vor trebui luate din altă parte. Pentru acest scop pot servi unele

*) Ținta lecțiunii se apară elevilor ca urmare naturală a celor premerse, așadar să fie rezultatul natural al mersului instrucției de până aci.

poesii cu aluziuni sau cu cuprins istoric, ori monumente istorice, biserici vechi, ruine etc., obiceiuri populare, proverbe, colinde, cântece populare, tradițiuni și anecdote istorice, jocuri copilărești și excursiuni.

În multe locuri locuite de români se află ruine și alte rămășițe de pe timpul romanilor. Tradițiile legate de acele ruine, precum și cercetarea acestora va servi ca punct de mănecare la tractarea cutărei părți din istoria romană. Obiceiul românilor de a face foc de paie și a sări preste el în ziua ecuinocțiului de primăvară, poate servi ca pregătire la cunoșcerea serbării primăverii la romani. Dreptatea turcească ni-o ilustrăză proverbul: „Turcul te bate, turcul te judecă”. Jocul copiilor „de-a ascunsa” ori și altele clarifică foarte bine ideea despre asil (fundarea Romei) etc. De sine înțeles, că studiul limbii materne și al geografiei încă oferă destule puncte de mănecare pentru istorie.

După-ce elevii au fost dindestul pregătiți, are să urmeze predarea materialului nou (sinteză). După obiceiul vechiu acesta se face prin istorisirea învățătorului, după care apoi elevii au să producă cele audite și cetite. Acestă procedură își poate avea timpul și locul seu, dar în școală educativă nu poate fi privită ca normativă, deoarece ori

și cât de viu ar istorisi învățătorul, ori și cât ar destăpa sentimente în elevi, ori și cât de vii impresiuni ar produce asupra elevilor, acestea toate sunt momentane și nu lasă în spiritul și inima elevului decât urme foarte palide și fără nici o valoare educativă. Și apoi cine poate garanta că toate cuvintele și expresiunile folosite de învățător sunt înțelese de către elevi? Cine poate afirma, că în modul acesta nu se dau elevilor cuvinte fără înțeles, cari rămân înaintea acestora ca nisece găoci gôle? Și apoi e știut, că în timpul istorisirii din partea învățătorului elevul rămâne pasiv, activitatea lui proprie nu e destepată, cugetarea îi este oprimată și cel mult i se îngreună memoria și i se irită fantasia. Pe când dacă activitatea proprie a elevului e un lucru principal și formarea de idei și noțiuni clare trebuie să fie ținta mai de aproape a instrucțiunii, ăra vorbele, învălișul ideilor și noțiunilor, se află de sine, după-ce odată este ce se învâli cu ele.

Prin iritarea fantasiei, prin destăptarea patetică a sentimentelor nu se promovează formarea voinței și a caracterului și nu se poate ajunge o pricepere clară a evenimentelor și raporturilor istorice.

(Va urma.)

Și lucruri de aceste nu se întâmplă numai la gimnaziul din Alba Iulia, ele se întâmplă aproape la toate școlile medii, susținute de stat, ori de confesiuni străine.

Deja chiar și împregiurarea, că noi ortodocșii suntem siliți a da un didactru dublu, este supărăcios, dar se mai întâlnim și persecuțiuni și nevoi ca cele espuse, este chiar dureros.

Cum se vor pute stabili între români și magiari rapoarte mai blânde, când s'a inaugurat un sistem de persecuțiune pe întreaga linie și când chiar și în școlă suntem nevoiți a întâlni și-cane și neîndreptățiri.

Pot ore să aducă aceste la mult dorita înțelegere între aceste două popore, sau ele vor fi un isvor nesecat de nemulțămiri, cari ați mâne pot degenera în ură reciprocă și nu va fi putere pe lume să o scotă din inimile, în cari a intrat odată.

Ar trebui să cugete domnii, că nu e bine ce fac și ar trebui să abandoneze căile păcătoase, pe cari umblă, căci ori ce persecuțiune se poate resbuna amar și noi am voi să crășăm inimile cele tinere de veninul, ce s'ar pute infiltra în ele, prin măsuri rău alese și prin porniri dușmănoase, mai ales contra tinerimei noastre.

Căsătoria civilă. Foile magiare sunt rău supărate. Causa este, că guvernul unguresc a voit să se pună în conțelegere cu regimul provincial al Croației, ca să aducă și în dieta Croației același proiect de lege despre căsătoriile civile, care se va înainta eventual dietei unguresci. Atât banul Croației însă, cât și toți ceilalți bărbați de influență au răspuns, că Croația e foarte mulțămită cu legea esistentă și că ține și mai departe la căsătoria curată religioasă. — Dacă la noi se va introduce căsătoria civilă obligatorie, în monarhia noastră vor fi trei soiuri de căsătorii: căsătoria religioasă în Croația, căsătoria civilă facultativă în Austria și căsătoria civilă obligatorie în o parte a Ungariei.

Ne întrebăm de altfel și la locul acesta: cine dorește căsătoria civilă în Ungaria: croații n u, românii n u, slovacii și sârbii n u, sașii ardeleni n u, magiarii și germanii catolici n u. Mai rămân jidovii magiarisati și magiarii reformați. Dar credem, că parlamentul țerei nu-i reprezintă numai pe acestia ?!

Correspondența militară magiară. După multă gălăgie, ce o a făcut presa magiară sub pretext, că în delegațiuni s'a primit, ca corespondența militară cu autoritățile civile unguresci să se poarte în limba magiară și că autoritățile militare nu vreau să țină seamă de hotărârile delegațiunii și respective de ordinațiunea ministrului de războiu, a venit „Pester Lloyd” și a lămurit lucrul astfel: După conclusele luate și respective ordinațiunea ministrului de războiu autoritățile militare au să resolvască respective să răspundă în limba magiară numai în cas, când li se trimit hârtii în limba magiară. Ele însă din propria inițiativă nu sunt obligate a se adresa în limba magiară; de aceea autoritățile militare nu sunt vinovate, dacă se adresează autorităților civile unguresci în limba nemțescă.

Acosta lămurire a provocat mare amărăciune în presa magiară, care d'abia astepta întrunirea delegațiunilor ca să le constrângă a se exprima lămurit. Când deodată mare bucurie în israil: Comandantul corpului de armată din Pojon, precum spune „Bud. Hirap” se adresează către reprezentanța orașului Raab în o hârtie scrisă în limba magiară. Bucuria „patrioților” ar fi perfectă, dacă nu era iscălitura: *Erzherzog Friedrich, Korps-comandant.*

Libertate!! Nise comunică din Selagiu: Adunările despărțământului Asociațiunii transilvane și reuniuni femeilor române sârlăgiene, ce erau convocate pe ziua de 10 August a. c. au fost oprite de autorități sub pretext, că sunt semne de coleră.

Sărbătorea Kollar. Deși guvernul a oprit arangierea de zile festive în amintirea și glorificarea marelui poet Kollar, sub cuvânt, că se fac agitațiuni panslaviste, totuși s'au adunat slovacii din multe părți ca să petreacă împreună câteva momente. Dar au avut să suferă nu numai bieții oșpeți, ci și locuitorii comunei. Raportorii foilor magiare anunță cu emfază, că gendarmăria și-a făcut datorința, unde nu reșbia cu vărful baionetei și patul puscei, striga: foc, și puțin a lipsit să nu facă mörte de om. Prânzul comun a fost oprit nu numai în hotel, dar și în grădina particulară. Musica țigănescă a fost isgonită de gendarmi dela o casă privată. În casină au fost lăsați numai membrii ai casei, la uși steteau 6 gendarmi, la 10 ore a fost casina închisă. Poporațiunea a fost imprăsciată dela locul de nascere a lui Kollar cu gendarmaria. — Adece în tot locul gendarmaria.

— Folia din Praga „Narodni Listy” atacă greu pe guvernul unguresc, pentru că a oprit serbarea: Voi înși-ve serbați — dice ea — pe Kossuth și pe toți eroii vostri revoluționari, dar la 3 milioane de slovaci le opriți în cel mai brutal mod, ținerea unei sărbători pentru adevărul lor poet. Sunteți pitici ridiculi și prin procederea voastră veți destepa și mai mult simțul național al slavilor din Ungaria. În fie-care colibă, la fie-care vatră, în tot locul se va cultiva acest simț!

Revista politică.

Comisiunea însărcinată cu adunarea dovezilor și preste tot cu luarea de informațiuni referitoare la punerea sub acuză a fostului ministeriu liberal-sărbesc înainteză foarte pe încet. Causa este, că deși comisiunea și dă totă silința, ca să nascocască fapte compromițătoare, totuși numai cu greu ajunge la câte ceva. Radicalii s'au înșelat foarte tare. Ei au socotit, că dacă cade ministeriul liberal, fostii prefecți se vor declara de o dată pe partea radicalilor și vor fasona la investigațiune contra fostilor ministri. Lucrurile s'au întâmplat tocmai întors. Prefecții iau totă responsabilitatea actelor asupra lor, neînvinuind pe fostul guvern cu nimica. Intre fostii prefecți Radulovici, prieten intim a lui Ribarac, a făcut cea mai interesantă mărturisire, er când președintele comisiunii l'a amenințat cu închisoare, Radulovici l'a adus la ordine, dicându-i, să nu uite că acolo nu e tribun radical, ci simplu judecătoriu de instrucție.

De altfel lucrurile sunt complicate în Sărbia și e temere, că ele se vor complica și mai tare. În ședințele ultime ale scupcinei doi deputați radicali de mare influență au atacat regimul din cauza politice financiare, ei au votat proiectul de buget numai ca să scape țera din trista situațiune, în care se află. Ura contra partidelor s'a estins și în armată. Mai mulți oficiali au fost pensionați sub cuvânt, că au făcut demonstrațiuni contra regimului.

Un mare eveniment s'a produs în politica internă a Angliei; cestiunea autonomiei Irlandei, așa dîsul home-rule, a fost resolută de camera comunelor după o luptă parlamentară, care a ținut mai multe luni și după ce Gladstone și partidul seu au fost siliți să întrebuințeze mijlocul de a închide gura opozițiunii prin mărginirea discuțiunii la termeni ficsați mai înainte prin votul camerei.

Mulți se îndoiu, scrie „Timpul”, că bătrânul șef al liberalilor englesi să aibă încă energia necesară pentru a înfrunta la o vîrstă atât de înaintată pericolele unei discuțiuni atât de grave. Dar el n'avea încotro; rezultatul alegerilor, care au adus anul trecut pe liberali la putere, era datorit partidului irlandez; acest partid din urmă făcuse ca cumpena electorală să se plece în favoarea lui Gladstone. Isbânda era dar nu atât a liberalilor, cât personală a lui Gladstone, care o dobândise, luând ca platformă electorală cestiunea home-rule. El avea

dar o poliță politică de plătit irlandezilor și nu e de tăgăduit, că s'a ținut de cuvânt cu o stăruință demnă de un mare bărbat de stat.

Primul pas însemnat spre resolvirea mării cestiuni a autonomiei Irlandei este făcut, după o luptă din cele mai crâncine, cum nu se vede de cât în istoria parlamentară a Angliei.

Nu mai trebuie de cât cetirea raportului definitiv, care nu este de cât formalitate în urma dovezilor de disciplină, pe care le a dat majoritatea gladostoniană. În câteva săptămâni dar lupta va fi sfârșită în prima ei fază parlamentară.

Este probabil, că Gladstone va aduce cestiunea înaintea camerei lorzilor, căci el nu este omul a da înapoi în fața greutăților, mai ales că vîrsta sa înaintată nu i lasă răgaz pentru a fi răbdător.

Acolo se va încinge o nouă luptă, care va rămâne memorabilă în istoria engleză, căci este vorba de cestiunea internă cea mai însemnată, care s'a prezentat în fața parlamentului în secolul actual.

Judecând după starea opiniunii publice în Anglia propiu dîsă și după gravele interese ale aristocrației engleze, ce sunt puse în joc, s'ar putea prevedea, că Gladstone nu va isbuti a înjgheba o majoritate în favoarea autonomiei irlandeze, pe care nobilimea engleză o consideră ca cea mai mare primejdie pentru statul britanic.

Negreșit, că un tactician politic atât de experimentat ca Gladstone trebuie să fi prevădut opunerea crâncenă, pe care o va întâmpina în camera lorzilor; este dar firesc, că el s'și fi pregătit de mai înainte mijloce pentru a înfrânge această opunere.

Vorbind despre pregătirile de războiu ale Rusiei „Standard” primesce între altele următoarele informațiuni: La frontiera română au primit întărituri de garnisonă orașele Wilcowo, Kilia, Tutschkow și Ialputsch dela gura Dunărei.

Reni, la gura Prutului, a devenit o fortăreță tare și bună, în urmă a fost prevădută cu un însemnat număr de tunuri grele. Aci a înființat o *werft* sub-ordonată societății de navigațiune de pe Marea-Negru și Dunare, și este supravegheată de un contra admiral.

Cele mai multe pontone, destinate să fie întrebuințate pe Dunăre, sau în Bosfor, se construiesc aci și se trimit în deosebitele stațiuni ale societății „pseudo comerciale” la Galați, Brăila, Radnewaz, Rusciuc, Șistow, Corabia, Turnu-Severin, și alte porturi, astfel, că guvernul rusesc posedă deja un număr însemnat de pontone.

În suburbiile dela Reni se află peste 8 mii de omeni (față de 3500 de acum doi ani) și nu pôte fi înduios, că în casul unui războiu, Reni este destinat să fie centrul pozițiunii rusești pe Dunăre.

Intre Belgrad, Cagul, Topliț, Ungheni, Bjelți, și Soroca s'au ridicat în ultimele 18 luni mai multe forturi și 5 barace puternice, și întreg districtul s'a întărit cu cinci regimente de infanterie, dintre cari unul este adus din Odessa, altul din Iekaterinoslaw, al treilea din Kiev și două din Caucas. Pe lângă acestea se mai adaogă două regimente de cavalerie din Kișineu și Soroca.

La frontierele austro-ungare s'a întărit Rusia în ultimii trei ani cu 65 batalioane de infanterie, 57 escadrone de cavalerie și 23 de baterii. Aci nu sunt numărate trupele, cari au fost împreunate cu marea armată din Polonia-rusă și cu cele cari au mai fost duse la Kiev, Odessa, Sebastopol și în alte localități din sudul Rusiei și din Caucas.

Ministrul de războiu a făcut de curând o inspecțiune amănunțită a trupelor la frontiera vestică a Rusiei, și după cum se anunță, vor mai fi

aduse întăriri, îndată ce se vor termina manevrele, cari se vor face în luna viitoare în guvernamentele Wolhymit, Podolia, Kiev și Grodno. Generalul Rothak tocmai acum termină o inspecție a cercurilor militare Odessa, Tiraspol, Sebastopol și Iekaterinoslaw, dând un raport foarte satisfăcător, pe când general Dragomirow călătorește acum pe lângă frontiera vestică, spre a termina cu o cercetare a localităților principale din Rusia de sud.

Noutăți.

Consistoriul gr. or. român din Arad face cunoscut, că an. scol. 1893/4 la școlă sup. de fete se începe la 20 August st. v. (1 Septembrie st. n. al anului curent). Pentru primirea elevelor în această școlă, cum și pentru alte informațiuni, on. părinți se vor adresa către conducătoarea d-na Maria Popoviciu, până la 15/27 și 16/28 August a. c.

Cu această școlă s'a înființat într-una și un internat pentru eleve. Proviuina în internat costă 15 fl. pe lună.

Elevele, cari vor fi primite în internat au să se provadă cu vestimintele, schimbările și hainele de pat trebuincioase.

Himen. Din Bucovina se anunță, că d-șora baronesă Rosa Krauss, fîca presidentului țerii, s'a logodit cu br. Dr. Stefan Vasileo, fiul Escel. Sale baronului Vasileo.

Victoria. Din Arad ni se comunică, că „Victoria” institut de credit și economii a cumpărat cu 55,000 fl. o casă cu două etaje în strada principală chiar vis-a-vi de casa orașului, prin piața cea mai frumoasă din Arad. După urcarea capitalului de acții dela 100-000 fl. la 300-000 fl. din tîmna trecută în scurt timp acesta este al doilea succes eminent al acestui institut românesc, al căruia renume este deja atât de bine stabilit și cunoscut chiar și în fața străinilor. Gratulăm direcțiunii și acționarilor pentru această nouă idee și câștig economic național!

Fulgerați. Pe când reg. 84, dislocat în Herțegovina, făcea exerciții, un fulger orbital se descărcă în o grupă de oficiali, cari observau mișcările soldaților, făcând jertfe mari. Locot. Kratocevil dîin statul major a murit pe loc, un general maior, colonelul regimentului, vice-colonelul și un căpitan au fost greu răniți.

Postal. Direcțiunea postală telegrafică din Cluș escrie concurs pentru ocuparea postului de magistrul postal clasa III-a în Comăna inf. (comit. Făgărașiu) cu salariu de 208 fl. Reflectanții să-și adreseze petițiunile în decurs de 3 săptămâni, depunând și o cauțiune de 100 fl.

Adunarea honveților. Precum se anunțase, adunarea generală din anul acesta a honveților dela 1848/49 se convocase în Seghedin. După o nouă dispozițiune însă, ce o a luat comitetul executiv, adunarea se va țină în Budapesta și spre scopul acesta s'a și trimis o circulară. Causa, că nu se va ținea în Seghedin este, că comitetul n'a primit nici o invitație dela orașul Seghedin. Din acest motiv „patrioticele” foi sunt foarte necăjite.

Serbarea milenară și școlile. Ministrul de culte și instrucțiune publică cont. Csáky a recercat pe conducătorii tuturor școlilor medii și superioare ca în programele (raporturile) scolare de pe anul viitoriu să facă istoricul respectivelor școle, care să se pōtă prelucra apoi pentru mileniu.

Viēta muschilor și a nervilor după mörte. D'Arsoval a făcut cercetări asupra vieții muschilor și nervilor după mörtea animalului. Autorul înțelege prin această facultatea ce au nervii de a transmite curenți electrici și muschii de a se contracta. El arată, că această facultate subsistă mai mult de 10 ore după mörte. Aceste cercetări le a făcut cu ajutorul aparatului numit Miofon care permite percepțiunea sgomotelor foarte ușore caracteristice contracțiunilor mușchulare sub acțiunea curenților electrici.

Ciognire. La Arad s-a întâmplat o ciocnire între două trenuri. O mașină și 6 vagoane au fost sfărâmate, fochistul și un conductor greu răniți, ér o copilă rămasă moartă.

Veninul albinelor ca antidot. Un medic austriac sfătușe de a se întrebuința veninul albinelor ca antidot contra reumatismelor acute; el declară, că înțepăturile albinelor ar aduce vindecarea în cât-va timp chiar contra efectelor înțepăturilor. În Malta înțepătura de albină este întrebuințată ca mijloc terapeutic contra reumatismului.

Stridiile în Franța. L'Economiste français, dă următoarele cifre relative la consumațiunea stridiilor. În 1890 au fost 822,998,000 stridii consumate; ér mai bine de jumătate lăsate stabilimentelor de creștere și îngrășare. Astfel ajungem la un total de 1,353,249,000 stridii, cari dau Francei un venit de 13,250,000 fr. Astăzi crescerea stridiilor a luat în Franța așa desvoltare, în cât ocupă 300,000 oameni.

Femeile la universitatea din Paris. Numărul femeilor înscrise ca studente la facultatea de medicină din Paris se ridică actualmente la 129. Ele se repartizează, după naționalități, în modul următoriu: 22 franceze, 95 ruse, 4 române, 2 engleze, 2 sârbe, 2 bulgare, 1 turcă și una germană. La facultatea de drept din Paris sunt înscrise 2 femei (1 rusă și 1 alsaciană); la facultățile de științe 29 femei (23 franceze, 5 ruse, 1 americană); la facultățile de litere 249 femei (226 franceze, 11 ruse, 4 române, 3 engleze, 2 americane, 1 italiană, 1 elvețiană și 1 germană); în sfârșit, 14 franceze urmăză cursurile școlilor de farmacie, ceea ce ridică 433 numărul total al studentelor dela Paris.

Teră jidovăscă în Europa. Foilor jidano-magiare li se anunță din Amsterdam, că pe jidovii, cari vor mai fi espulsați din Rusia, îi așteptă un pământ roditoriu și acomodat pentru geschäft-uri. Este insula holandeză Monnikoog. Acesta insulă e vorba s' o cumpere mai mulți bancari din Rotterdam pe s'ema jidovilor espulsați. Ea e acum proprietatea unui avocat din Haaga și cere preț de 300.000 floreni. — Din această cauză e mare bucurie în israil?!

Cronică.

Zarand în Iuliu, 1893.

(Asociațiunea transilvană. — Reuniunea înveșt. din districtul Zarand.)

Unica noastră instituțiune, la carea ar trebui să contribuie fie-care român atât materialmente, cât și moralmente „Asociațiunea transilvană“, în multe despărțăminte vedem, că nu e sprigină așa, după cum cere situațiunea noastră critica de astăzi. Nici un zel, ba mai mult indiferentismul cel mai mare se pare că a cuprins, nici nu scim s' o spunem, pre conducătorii despărțămintelor, ori inteligența locală.

Da, în unele locuri publicul se plânge contra conducătorilor, că nu convăcă ședințele comitetului și adunările, éră de altă parte nu se lucră pentru luminarea poporului în direcțiunea indicată de statutele Asociațiunei. În unele locuri lipsesce spriginul publicului, carele nu voesc să contribuie. De condamnat în gradul suprem este negligența conducătorilor de a-și face datoria, după ce odată le place să figureze în fruntea despărțămintelor. Mai de condamnat sunt aceia, cari ca tineri pe la universități au stipendiat, și acum ajungând ca conducători de despărțăminte, nu dau nici un semn de viață. Incât pentru publicul cel mare, care are s' o ajute, și s' între ca membrii ai Asociațiunei, eu cred, că sunt foarte puține ținuturi, unde conducătorii abili s' nu fie în stare a afla oameni cu dare de mână cel puțin atâția, ca despărțământul să p'otă manifesta semne de viață.

S' nu vadă ore, și s' nu fie cetit ore cărturarii noștri — fie ca conducători de despărțăminte, fie ca oameni privați, zelul ce-l desv'oltă „Kultur-egyletul“? Și totuși s' stăm cu mâinile în sân, s' nu ne facem cel puțin

datoria, dacă nu mai mult?! Asociațiunea transilvană, pretinde dela fie-care om știutor de carte, ca s' o îmbrățișeze, așa după cum merită o instituțiune, al căreia scop e sfânt. Trebuie s' fie un fel de genare pentru acele mari ținuturi românești, unde cu ani de zile nu s' a întrunit despărțăminte. Nu mai e timpul de a cruța indolențele ori unde le am afla căci ele om'oră spiritul de lucrare în cercuri mai largi.

Intre cei cu musca pe căciulă numără și despărțământul Bradului — din Zarand — cu un teritoriu foarte estins. Sunt aci oameni inteligenți destui, este și public carele s' contribuie, ba avem oameni tineri conducători, deputați în corporațiunile bisericesti, și cu toate acestea sunt doi ani trecuți, de când nu numai că nu s' a convocat adunarea despărțământului, ba nici comitetul despărțământului nu s' a convocat nici odată.

Las s' judece cetitoriul, dacă mai p'otă fi în vre un mod scusabilă această letargia într'un despărțământ, în acărui centru — în Brad — se află și un gimasiu și alte scoli!!

Tot pe această c'ordă stă și afacerea reuniunei districtuale învățătoresci din ținutul Zarandului. Sunt întruniți în această reuniune învățătorii din 3 protopresbiterate și totuși de doi ani de zile nu am cetit s' se fi ținut nici o adunare, ba fostul vicepreședinte al reuniunei mi-a descoperit, că nici comitetul central de un an de zile nu s' a întrunit, nici nu s' a convocat. Cu vre-o câți-va ani înainte reuniunea era printre cele dintâi, astăzi există numai după nume.

Trăgănarea unor agende de natură culturală, cum sunt cele ale despărțământului asociațiunei precum și ale reuniunei învățătoresci districtuale, nu se mai p'otă amâna și e o genare, că s' a amânat până acum.

Sper, că dacă cei chemați din fruntea acestor două corporațiuni nu-și vor face datoria, nici acum în ora supremă, se vor afla alți oameni privați pentru-ca s' convăce atât despărțământul Asociațiunei cât și reuniunea districtuală în adunări prealabile spre a se consulta, ce e de făcut, căci a suferi ținuturi întregi pentru câte-va persoane, nu se mai p'otă.

Călătorul.

Vorbirea

ținută de directorul școlilor capitale elementare rom. gr. or. din Brașov. George Belissimus, la încheierea anului școlar 1892/3.

Rev. D-le! Stimabilor D-ni și D-ne! Iubită tinerime școlară!

(Urmare)

Copilul cunoșce dar acum mijlocul pentru împlinirea necesității sale trupesci ivite.

Deșteptată fiind cunoscința copilului, încep a se ivi și în sufletul lui necesități, precum: necesitatea socialității și imitării, necesitatea posesiunii, necesitatea aflării și științei și a Boldurilor spre împlinirea necesităților sufletesci încă se ivesc așa dar împreunate cu reprezentațiunea obiectului cerut.

Boldul devine poftă, dacă s' a împreunat cu el reprezentațiunea obiectului cerut.

Voia copilului se arată dar acum, ca expresiunea poștei lui — spre împlinirea necesităților lui trupesci și sufletesci, ce i-se ivesc.

Însă aducându-și copilul cu plăcere aminte de obiectul, prin care i-s' a împlinit necesitatea ivită, îl poftesc și-l cere adeseori și fără s' i-se fi ivit ér aceea necesitate; ba uneori poftesc și cere s' i-se dea și lucruri, care fi pot fi nu numai nefolositoare, ci chiar stricăcioase.

Și dacă i-s' a împlinit copilului o poftă de repețite ori în unul și același mod, astfel pofta îi devine aplecare.

Aplecarea îi devine patimă, dacă a ajuns a fi stăpână statornică preste simțămintele inimei lui.

Sciind această părinții cei buni în-grijesc cu scumpătate, a-și feri copilul de bolduri, poște, aplecări spre rău și de patimi.

Il pot feri foarte ușor, dacă încep a i regula boldurile, poștele, până nu au prins ele încă a se desvolta și a s' împoteci în vre-o direcțiune neiertată.

S' vedem dar, cum urmăză ei intru a regula d. e. boldul nutririi, pentru că acesta se ivesc în copil mai înainte de toate.

Părinții cei buni dau copilului de timpuriu nutriment sănătos și de ajuns. Făcând ei această își și deprind copilul la regulă în mâncare și beutură, la cumpătate, simplitate și înfrânare.

Și adică!

Întelăpta mamă nu-și nutresce copilul, încă sugătoriu fiind, de câte ori plânge el, ci numai la timpul, când în adevăr i-s' a ivit necesitatea nutririi; copilul curând se deprinde cu regula această și merge bine.

Mama pădesce și mai departe orânduiala făcută în privința nutririi și prin această regularitatea devine pentru copil o necesitate așa de puternică, încât el, mai mărindu-se ține la densa de voia lui strâns cu stă-tornicia.

Din contră mama, care, de câte ori plânge copilul, sare și-l lăpteză, prin această nu numai că nu-i face bine la stomac, ci încă îl ajută chiar intru a deveni pretențios, arțăgos, ér mai mărindu-se, atunci și neascultătoriu.

Dar părinții cei buni statornesc și o măsură în mâncare și beutură.

Nu dau adică copilului mâncare în cătățimi mai mari, decum cere trebuința, nu multe felii de mâncări, nu alese; nu-i dau nici beuturi spirituoase.

Astfel deprindându-se copilul a fi cumpătat în mâncare și nepoftitoriu de beuturi spirituoase, apoi obicinându-se și cu mâncări simple, și această ușor îi va succede vedând, că în casa părintescă domnesce preste tot simplitatea în nutrire; ajunge mai târziu a fi om îndestulit cu puțin, scutite de multe neplăceri, cu mult mai independent de alți oameni și de caprițile sorții; dar și în viața sa spirituală și morală devine mai liber, nefiind sclavul pântecelui său.

Din contră părinții, cari nu-și deprind copilul a fi cu măsură în mâncare, a se mulțami cu mâncări simple ci încă îi dau „s' guste“ și beuturi spirituoase; ba mai mărindu-se îi dau și bani de buzunariu, apoi îl lasă s' umble unde și cu cine îi place și s' vie acasă, când îi place; prin această chiar îl ajută intru a-și mări pofta de a progresa în neregularitate, în necumpătate, pofta de a-și risipi banii pe mâncări alese, pe lingăriri, pe beuturi și a. Apoi ajungând vârsta juneței și neavând bani de prisos, cade în ticăloasă stare de a-și vinde până și haina de pe el, sau de a înșela pe cine p'otă și cum p'otă și a. — se capete bani, s' și îmibuizeze stomacul, s' și ude gâtulejul, s' și împlinescă și alte plăceri necuviincioase.

Cerce acum părinții a-l deprinde la cumpătate; că nu-i va asculta.

Esplcei profesorul în școală cu cuvinte ingeresci regulile, folosele cumpătării, că nu-l va asculta.

Astfel din dragălașul copil, curat ca roua dimineții, ese prin neregularitate și necumpătate un om cuprins de cele mai murdare viciuri, un sclav al boldurilor, poftelor, aplecărilor, patimilor de a comite cele mai dejositoare escese, spre rușinea și nenorocirea sa, a familiei sale, și a n'umului său!

Triste mai sunt rezultatele educațiunii inverse!

D'omne feresce de ele!

Dar cum urmăză părinții cei buni intru a și deprinde copilul la înfrânare?

Virtutea această o pot ei sădi în sufletul copilului foarte ușor. Căci dacă l'au deprins la regularitate și la cumpătate, atunci el de voia lui se înfrână, adică se opresce de a mânca preste măsură, de a rămni la lingăriri se opresce dela beuturi, cari i-ar vătămă nu numai aparatul mistuirii, ci și sistemul nervilor; se opresce și dela alte rele.

Dar părinții cei buni își deprind copilul, a-și stăpâni pofta și a se opri și dela mâncări iertate. D. e. dacă iau dat nescă p'ome, îi demândă, ca o parte anumită dintr'ensele s' o pună bine și s' le mănca a două și, când va veni dela școală; apoi a două și se uită, s' vadă, dacă a împlinit el această poruncă și a.

Astfel deprind copilul sporesce din ce în ce mai mult în tăria sa de spirit; devine tot mai puternic stăpân peste ori-care bold, poftă, ce i-s' a ivi după împregiurări în organismul seu trupesc și sufletesc.

Nu lipsesc însă patrioții cei buni, a deștepta în inima copilului și a-i cultiva și simțământul de dragoste către deapropoale. Spre scopul acesta la ocaziuni binevenite îl motivează, s' simță îndurare, vedând pe deapropoale seu în lipsă, în nenorocire și s' dea din lucrurile sale d. e. la frați, la s'raci și la bolnavi; îl motivează s' simță adevărată mulțamire — vedând pe deapropoale seu în nenorocire.

Cu virtuțile acestea pot deda pe copil și arătându-i exemple corăspundătoare din unele bucați de cetire. Vedând însă copilul pe părinții săi și pe ceilalți membrii ai familiei, că săvârșesc asemenea fapte, se silesc cu mai mare plăcere a-i imita pe ei; astfel i se și nobilită boldul nutririi, căci silindu-se a-și îndrepta și el nisuițele sale spre scopuri mai înalte, prin această i se măresce puterea de a-și jertfi plăcerile sensuale.

Nu vreau s' mai amintesc acum, că tinerul astfel educat, cu astfel de virtuți încoronat, respectă și onorează la glasul conștiinței sale nu numai pe părinții, ci și pe alți mai mari ai săi și îi ascultă, — spre onorea și fericirea sa, a familiei sale și a numelui său!

Tot în modul acesta urmăză după principiile lui Martig*) părinții cei buni intru a regula și celelalte bolduri, poște, ce se ivesc în organismul trupesc și sufletesc al copilului și adică:

Boldurile, poștele cele îndreptățite i le împlinesc în măsură cuviincioasă și la timpul cuvenit; pe cele neîdreptățite i le apasă, dar și pe cele îndreptățite i le țin în frâu, ca s' învețe copilul a și le stăpâni; apoi îl și deprind, ca boldurile, poștele lui s' și le supună și s' le pună în serviciul datorințelor și cerințelor morale mai înalte.

Spre ajungerea scopurilor acestora se folosesc părinții cei buni de mijlocele următoare:

Maiu întâiu de toate se silesc, a fi pentru copil un model în împlinirea cuviincioasă, precum și în înfrânarea și în nobilitarea boldurilor și poftelor. Apoi îi arată prin învățătură la ocaziuni date, precum și prin exemple din istoriile morale alese, cum s' nenorocesc omul stăpânit fiind de boldurile, poștele, aplecărilor, patimile sale; cum din contră se p'otă feri pe sine și pe alții, dacă este el stăpân preste voia sa. În fine supraveghează fără oboresală pe copil, și vedându-l, că își perde cumva cumpătul, îl opresce, de a căde în prăpastia ticăloșilor; îl conduc la bine — punându-l și înlesnindu-l, s'efacă fapte bune.

(Va urma.)

*) Martig, Psychologie. Bern, 1888.

Loterie.

Sâmbătă, în 5 August n. 1893.

Budapesta: 40 52 2 35 15

Nr. 278/1893

[126] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile confes. gr. or. din comunele mai jos semnate în protopresbiteratul Devei, și escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

1. Batiz, cu salariu anual sistematizat din nou în sumă de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

2. Bătrâna, salariu anual sistematizat din nou în bani și naturale 290 fl. cuartir și lemne de foc.

3. Chereghes, salariu anual sistematizat de nou cu 300 fl. cuartir în edificiul școlii, 3 orgii cub de lemne și grădina de legumi.

4. Lelese cu filia Sohodol, salariu anual de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

Invățătorul ales la vre-una din aceste școle e datoriu să țină și prelegerile în școla de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesti; va fi obligat a cânta dumineca și sâmbăta în strună, având a conduce cu școlarii și cântările liturgice și biserică.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere să se prezenteze până la alegere în vr'o Duminecă ori sâmbăta la biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea acestor școle și modul de plătare al salariilor etc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să așternă petițiunile lor instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiterat până la termenul susindicat.

Deva, la 15 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Devei în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Păcurariu.
protopresbiter.

Nr. 246/893

[122] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci devenite vacante în parochiile din tractul protopresbiterat al Abrudului se escrie următoarele concurse:

1. In Bucium Sat unită cu Bucium Cerb, cu salariu anual de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

2. Buninginea, cu salariu anual de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

3. Cărpeneș unită cu Vêrtop cu salare anuale de 300 fl. și 100 fl. pentru un ajutoriu suplent, cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

4. Feneș, cu salariu anual de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

5. Galați unită cu Presaca, pentru susținerea unui învățătoriu ambulant, cu salariu an. de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

6. Roșia unită cu Corna, cu salare anuale de 300 fl. și 100 fl. pentru un ajutoriu suplent, cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

7. Trêmpoele, cu salar anual de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

8. Zlatna unită cu Vultoriu cu salariu an. de 300 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

9. Bucium Isbita, cu salariu anual de 240 fl. cuartir corespunzătoriu grădina școlară și lemne de foc.

10. Ciurulésa, cu salariu an. de 250 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

11. Soharu, cu salariu an. de 240 fl. cuartir corespunzătoriu, grădina școlară și lemne de foc.

Doritorii de a concura la aceste posturi să subțernă petițiunile provădate cu documentele recerute de legea școlară din vigore, la subscrisul oficiu protopresbiterat în termen de 30 de zile dela prima aparință a acestui concurs.

Oficiul protopresbiterat al tractului Abrudului în conțelegere cu comitetele parochiale.
Abrud, în 12 Iuliu, 1893.

Dionisiu Adamovici,
adm. prot

Nr. 340

[123] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoresci la școlile populare din mai jos numitele comune aparținătoare tractului protopresbiterat al Treiscaunelor se escrie concurs cu termen de 30 dela prima publicare.

1. Dobârlău, salariu 316 fl. din fond și repartiziă încassândă prin epitropia parochială, cuartir liber în edificiul școlii și lemne pentru încălzi.

2. Intorsura-Buzău, clasa II-a salariu 300 fl. din repartiziă și re-lut de cuartir.

3. Zagon, salariu 300 fl. din fond și repartiziă, cuartir liber deplin corespunzător în noul edificiu școlariu și lemnele trebuincioase

4. Vama-Buzău, post de învățător adjunct de nou sistematizat la școla din cătunul Acriș, cu salariu de 200 fl. cuartir liber și lemnele trebuincioase.

5. Cernatul inferior, salar 200 fl. 75 cr., cuartir liber și lemnele trebuincioase. Dela concurent să cere vorbirea limbei magiare.

Fiind posturile de sub numerii 1, 2 și 5 împreunate cu cantoratul dela reflectanți să recere dexteritate în cântări și tipicul bisericesc. Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigore, să vor aterne în termen deschis subsemnatului oficiu protopresbiterat.

S. Sân-Georgiu, 17 Iuliu 1893.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Treiscaunelor, în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Dimitrie Coltofeanu
protop.

UZ. 259—1893

[127] 1—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din Mediaș, Transilvania, este de ocupat un al treilea post de învățătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermicilor de mătase.

Cu postul acesta este împreunat un salariu de 600 fl. v. a. și se urcă cu 4 adause cuincuenale la suma de 1200 fl. v. a. și dreptul de pensie conform concludului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845—1874 și este învățătoriu al treilea obligat a da până la 20 de ore pe săptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și privnițe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestațiuni corespunzătoare ocuparea postului provisoric se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă acesta nu se va întâmpla, se vor rebonifica respectivului speșele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-și trimite rugarea, din care să fie evident, că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o școală reală superioară, precum și o academie agronomică și posedă o prăscă corespunzătoare în vinărit și pomărit, până în 31 August 1893 la oficiul central al universității sășesce în Sibiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de calificățiune egală vor fi preferiți competenții, care posed limbe patriei (germane, magiare și română).

În cas, când nu s'ar afla competenți pe deplin calificați, și rezervă curatorului școlii industriale economice din Mediaș dreptul a primi și spre un competente necalificat ca suplent și a' l aplica deocamdată pe anul școlastic 1893/4.

Dela oficiul central al universității sășesce.

Sibiu, 3 August, 1893.

Thalmann,
comite.

Nr. 591/1893

[125] 2—3

CONCURS.

Posturile învățătoresci mai jos însemnate dela școlile noastre confesionale gr. or. din protopresbiteratul Albei Iulia, devenind vacante pentru ocuparea acelor se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în ziarul „Telegraful român”.

1. Geogiul de sus, post sistematizat de nou, salariu de 300 fl. cuartir în edificiul școlii și lemne suficiente de foc.

2. Ponor, salariu anual de 300 fl. cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

3. Valea Geogelului, cu salariul anual de 300 fl. fără cuartir și lemne de foc.

4. Rimețiu, postul prim, la școla din Brădescu cu salariu de 300 fl. cuartir în edificiul școlii și lemne de foc, și postul al doilea de învățătoriu adiunct la școla din Rineț-sat cu salariul de 200 fl. cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

Dela concurenți se recere să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sâmbăta la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic. Cererile instruite conform legilor din vigore să se adreseze în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiterat.

Alba Iulia, 14 Iuliu 1893.

În conțelegere cu comitetele parochiale din singuraticelor parochii.
Oficiul protopresbiterat gr. or. al Albei Iulia.

Nicolau Ivan,
adm. ppresb

Nr. 244/1893

[119] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile gr. or. române din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare:

1. Dobra, a) un post de învățătoriu la școla capitală cu salariu de 400 fl. solvinți în rate lunari decursive; b) un post de învățătoriu, nou sistematizat cu salariu anual de 400 fl. solvinți în rate lunari decursive.

2. Brisnic, cu salariu de 300 fl. și anuit: a) 260 fl. în bani gata, b) folosirea unei grădini afară de cea de de lângă școală 20 fl. c) 2½° lemne a 8 fl.—20 fl.

3. Lăpușnic, cu salariu de 300 fl. și anuit: a) bani gata 280 fl., b) 2½° lemne — 20 fl.

4. Panc-Seliște, cu salariu de 300 fl. și anuit: a) bani gata 240 fl. 6° lemne a 8 fl. — 48 fl. c) venitul cantoral 12 fl.

5. Roscani, cu salariu de 356 fl. anuit: a) bani gata 300 fl. b) 7° lemne 56 fl.

6. Lăpușgiul de sus, cusalar de 332 fl. și anume: a) bani gata 300 fl. b) 4° lemne 32 fl. afară de acesta câte 40 cr. dela înmormântarea omenilor în vârstă și 20 cr. la înmormântări de copii

La posturile de sub punctele 2-6 să înțelege și cuartir natural, lemne pentru încălzișul școlii și afară de p. 6 și grădina

Reflectanții, cari vor ducomenta cunoștința de musică vocală și instrumentală vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiune au a-și aterne suplicile lor instruite conform legilor în vigore

la subscrisul oficiu până la termenul sus indicat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu respectivele oficii parochiale și cel protopresbiterat.

Dobra, la 8 Iuliu, 1893.

Romul de Crainic,
protopresb.

Nr. 370/892

[120] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch vacant din parochia de clasa III Almașul-mare-Suseni, se escrie prin acesta a doua oară concurs, cu termen de 30 zile, dela prima lui publicare în organul „Telegraful român”.

Venitul parochial anual sigur, împreunat cu acest post, computat după calculul mediu a celor cinci ani din urmă trece preste 400 fl. v. a.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor din vigore la subscrisul oficiu protopresb. în termenul sus indicat.

Săcăremb-Nagyág, 31 Decembre 1892.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Geogiul II în conțelegere cu respectivul comitet parochial.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr. 356

[118] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sebeșului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegr. român”.

1. Lancrêm, postul al treilea creat acum din nou, cu salariu anual de 300 fl. cuartir, grădina și lemne de foc.

2. Rêhău, trei posturi, fie-care cu salariu anual de 300 fl. cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

3. Căpâlna, cu salariu anual de 300 fl. cuartir în edificiul școlii și 2 stângini de lemne de foc.

4. Vurpăr, cu salariu anual de 300 fl. cuartir, grădina și lemne de foc.

5. Răcătau, cu următoarele emolumente:

a) Dela 100 familii câte 1 florin 100 fl.

b) dela acestia câte 15 litre grâu a 1 fl. 100 fl.

c) dela acestia câte 15 litre cucuruz sau săcară a 1 fl. 100 fl.

Suma fl. 300 fl.

cuartir, grădina și lemne de foc.

Salariile de sub Nrii 1—4 se plătesc din cassa bisericii.

Învățătorii aleși vor fi datori a ținé în Dumineci și sâmbăta în strună și a cânta cu copii în biserică; precum și a cultiva grădinile de pomărit.

Doritorii de a ocupa posturile acestea au a-și aterne cererile instruite conform normelor din vigore, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Sebeș, 7 Iuliu, 1893.

Oficiul protopresbiterat în conțelegere cu comitetele parochiale respective:

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Ganz seid. bedruckte Foulards 85 kr.

bis fl. 3.65 p. Met. — (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per 2 Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [15] 10—16

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.) Zürich.